

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת יצחק קרויזר

פ.4180/25

הצעת חוק הרשות לפיתוח הנגב (תיקון – קידום הקמתם של יישובים חקלאיים חדשים בנגב), התשפ"ד–2024

תיקון סעיף 1 .1 בחוק הרשות לפיתוח הנגב, התשנ"ב–1991¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 1

(1) אחרי ההגדרה "השר" יבוא :

"יישוב חקלאי מתוכנן" – אגודה שיתופית שרשם האגודות השיתופיות סיווג, לפי פקודת האגודות השיתופיות, כקיבוץ, כמושב עובדים, ככפר שיתופי, כמושב שיתופי או כאגודה שיתופית חקלאית, ואשר מושכרים או מוחכרים לה מקרקעין במסגרת משבצת בתנאי נחלה ;

"יישוב קהילתי" – כהגדרתו בסעיף 2 לפקודת האגודות השיתופיות² ;

"מועצת מקרקעי ישראל" – כמשמעותה בחוק רשות מקרקעי ישראל, התש"ד – 1960³ ;

(2) אחרי ההגדרה "מיזם חקלאי-תיירותי משולב" יבוא :

"מתיישב" – אדם שהתיישב ביישוב חקלאי ;

"נחלה" – קרקע חקלאית בשטח שקבע השר בהתייעצות עם הרשות לתכנון ופיתוח במשרד הנגב, הגליל והחוסן הלאומי, המיועדת למתיישב לשם מגוריו ופרנסתו מהמשק החקלאי שפותח או יפותח בה ;

(3) אחרי ההגדרה "רשות מקומית" יבוא :

¹ ס"ח התשנ"ב, עמ' 26.
² חוקי אי"י, כרך א', עמ' (ע) 336, (א) 360.
³ ס"ח התש"ד, עמ' 57.

”תנאי נחלה” – תנאי חכירה של נחלה שפורסמו בהחלטה של מועצת מקרקעי ישראל בהתאם לסעיף 4יג לחוק רשות מקרקעי ישראל, התש”ד–1960;.”

תיקון סעיף 6 .2 בסעיף 6 לחוק העיקרי, אחרי פסקה (8) יבוא:

”(9) להמליץ לממשלה, באישור השר ובהסכמת שר החקלאות ופיתוח הכפר, ולאחר בחינה של היתכנות התכנונית בהתאם לתוכנית המתאר הארציות שבתוקף, על הקמת יישוב חקלאי מתוכנן חדש בנגב (בפסקה זו – יישוב חדש), לרבות באמצעות הקצאת חלק ממקרקעין המשמשים יישוב קהילתי בנגב, לשם הקמת יישוב חדש; הממשלה רשאית לקבל את המלצת הרשות, כולה או חלקה, או לדחותה; החליטה הממשלה לקבל את המלצת הרשות, תקצה רשות מקרקעי ישראל את המקרקעין הדרושים להקמתו של יישוב חדש בתנאי נחלה.”

הוספת סעיף 6 ב .3 אחרי סעיף 6א לחוק העיקרי יבוא:

”אישור הקמת יישוב חקלאי לאגודה שיתופית 6ב. (א) השר, בהסכמת שר החקלאות ופיתוח הכפר ושר האוצר, רשאי ליתן לאגודה שיתופית, ביוזמתו או לבקשת ועד אגודה שיתופית, אישור להקמת יישוב חקלאי מתוכנן בנגב במקום יישוב קהילתי, כולו או חלקו, אם מצא כי נתקיימו כל אלה:

(1) האגודה השיתופית רשומה כדין כאגודה חקלאית שיתופית;

(2) האגודה השיתופית החזיקה כדין במקרקעין בתחומי יישוב קהילתי בנגב, במשך שלוש השנים שלפני יום התחילה;

(3) משרד החקלאות ופיתוח הכפר המליץ, לפחות שלוש שנים לפני יום התחילה, על הקמת יישוב חקלאי מתוכנן במקום היישוב הקהילתי, כולו או חלקו;

(4) קיימת היתכנות תכנונית להקמת יישוב חקלאי במקום היישוב הקהילתי, כולו או חלקו, בהתאם לתוכניות המתאר הארציות שבתוקף;

(5) לפחות שני שלישים מהתושבים המתגוררים כדין במקרקעין, הביעו הסכמתם בכתב, להקמת יישוב חקלאי מתוכנן.

(ב) רשות מקרקעי ישראל תקצה לאגודה שיתופית שקיבלה את אישור השר לפי סעיף קטן (א), מקרקעין בנגב בתנאי נחלה וללא מכרז, ובלבד שהאגודה השיתופית הסדירה את התשלום בשל שימושיה במקרקעין, שנעשו עד למועד חתימת החוזה להקצאת המקרקעין בתנאי נחלה.

(ג) בקשות כאמור בסעיף קטן (א) יוגשו תוך 18 חודשים מיום התחילה.

(ד) בסעיף זה, "יום התחילה" – יום תחילתו של חוק הרשות לפיתוח הנגב (תיקון – קידום הקמתם של יישובים חקלאיים חדשים בנגב), התשפ"ג–2023.

4. בחוק בתי משפט לעניינים מינהליים, התש"ס–2000⁴, בתוספת הראשונה, בפרט 59, אחרי פרט משנה (2)(ג) יבוא:
מינהליים

"(ד) החלטת שר והחלטה של רשות מקרקעי ישראל לפי סעיף 6ב לחוק הרשות לפיתוח הנגב התשנ"א–1991."

ד ב ר י ה ס ב ר

כחלק מהמאמץ הלאומי ליישב את הנגב ולהגדיל את הייצור החקלאי, מוצע בהצעת חוק זו להקל על קידום הקמתם של יישובים חקלאיים חדשים בנגב, באמצעות הסמכת הרשות לפיתוח הנגב, באישור שר הנגב, הגליל והחוסן הלאומי, ובהסכמת שר החקלאות ופיתוח הכפר, להמליץ לממשלה על הקמת יישובים מתוכננים חקלאיים חדשים בנגב, או על הפיכת יישובים קהילתיים או חלק מהם ליישובים חקלאיים מתוכננים. כדי לתמרץ חקלאים חדשים להיכנס לענף, מוצע לחייב את רשות מקרקעי ישראל להקצות את המקרקעין ליישובים החקלאיים החדשים שיוקמו בתנאי נחלה. כל זאת בכפוף לכך שהמתיישבים עלו על הקרקע כדין ולא פלשו אליה, ובכפוף לכך שהיישוב תואם את המצב התכנוני הקיים בשטח.

⁴ ס"ח התש"ס, עמ' 190.

מאחר שמדובר במתן פטור ממכרז בנסיבות מיוחדות, מוצע, בהיקש מהוראות תקנה 3(28) לתקנות חובת המכרזים, תשנ"ג–1993⁵, להתנות את קבלת הפטור באישור שר האוצר, בנוסף ליתר הדרישות הקבועות בהסדר המוצע.

אין בהצעת חוק זו כדי לפגוע בזכות לשוויון בין אזרחי מדינת ישראל, שכן מדובר במקרים חריגים של מי שעלו על הקרקע בתמיכה ובסיוע מצד המדינה, ואף אם לא בכל המקרים ניתן לבסס את המשך החזקתם במקרקעין על הבטחה שלטונית מחייבת, הרי שאין ספק כי כל המתיישבים שינו את מצבם באופן משמעותי, בהסתמך על החלטותיהן של רשויות המדינה ופעולותיהן.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ז בטבת התשפ"ד (08.01.2024)

⁵ ק"ת התשנ"ג 826.